

Yeni Dönemde İş Güvencesi

Doç. Dr. TANKUT CENTEL *İstanbul Hukuk Fak. İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi*

Geçen günlerde "ekonomik paket" açılmış ve bunu "sosyal paket" in izleyeceği anlaşılmıştır. Nitekim, sayın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Moğultay; Paris'te OECD Bakanlar Konferansı'na katılmadan önce 12 ocakta yaptığı kamuoyu açıklamasında, "işçilerin gerçek anlamda iş güvencesini sağlamak, keyfi işten çıkarmaları önlemek üzere işe iade ve tazminat sistemini getirmek, toplu çıkarmaları izne bağlamak, bu konuda idari ve adli denetim getirmek, bu güvenceleri sendikal haklarla bütünleştirmek üzere" yeni bir yasa tasarısının hazırlandığını belirtmiştir.

Yasa taslağı

Bakanlığın hazırladığı ve Türk-İş ile TİSK'e görüşlerini bildirmeleri için beklettiği yasa taslağına genel çizgileriyle bakacak olursak; söz konusu taslak metni, esas olarak işçi çıkaracak işvereni "neden" göstermekle yükümlü tutmakta, bildirilecek nedeni yargıca denetletmekte, neden yerinde görülmezse fesih haksız sayılıp işçinin işine iade edilmesine veya tazminat ödenmesine olanak tanınmaktadır. Ayrıca toplu işçi çıkarmalarda da bakanlıktan izin alınmasını ve yargıç denetimini içermektedir.

İş güvencesi, öncelikle istihdamı yakından ilgilendiren bir konudur. İş güvencesini sağlamayı amaçlayacak bir yasa taslağı metni de bu anlamda, istihdama ilişkin konuları göz önünde bulundurmak zorundadır. Ülke istihdamına ilişkin konulara gelince; bunlar, şu anda işsizlik sigortasının kurulması ve iş aracılığı hizmetlerinin dinamize edilmesi

noktalarında odaklaşmaktadır. Nitekim, belirtilen odaklarda ilerleme sağlanamadığı sürece, işçi ve işveren kesimleri arasında ne iş güvencesine yönelik bir sosyal dengeyi kurmak mümkün ve ne de bunlardan birinin özveride bulunmasını beklemek hakça olur.

İşsizlik sigortası, iş güvencesini yakından ilgilendirir. Nitekim, gerçek ve modern anlamda iş güvencesini sağlamanın yolu; keyfi işten çıkarmaları önlemenin yanı sıra işsizlik sigortasını oluşturmaktan geçer. Bunu da sağlayacak olan ku-

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın iş güvencesine yönelik yasa taslağı, işsizlik sigortası ve iş aracılığı hizmetlerinin etkinleştirilmesi konularıyla takviye edilmedikçe, eksik kalmaya mahkumdur.

rum, kıdem tazminatı değil, işsizlik sigortasıdır. İşsizlik yardımlarının kabul edilmiş olmaması ise Türk çalışma yaşamı ve sosyal güvenlik sistemi için önemli bir

Sözleşmesindeki IV. Bölüm'e ait yükümlülükleri kabul edip uygulamalıdır.

Diğer yandan işsizlik sigortası, başlangıçta mali kaynağı gerektirecektir. Uluslararası finans çevrelerinden istene-

cek bir kaynak aktarımının ise KİT'lerin özelleştirilmesi ve buralardaki işgücü kapasitesinin azaltılması sorunlarına bağlanacağı açıktır.

İş aracılığında yeniden yapılanma

Gerçek anlamda iş güvencesi, etkin bir iş aracılığı faaliyetinin varlığına bağlıdır. İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun ise günümüzdeki yapısıyla böyle bir dinamizmi sağlamaya yeterli olması mümkün değildir. Kuruma kazandırılacak bilgisayar ağı aracılığıyla, en azından kurumun ülke içindeki işyerlerini, açık işleri ve işsizleri izlemesi sağlanmak gerekir.

Değerlendirme ve sonuç

Modern anlamda iş güvencesi, görüldüğü üzere işsizlik sigortasının oluşturulması ve iş aracılığı hizmetlerinin etkinleştirilmesiyle bütünleşmektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın iş güvencesine yönelik yasa taslağı ise bu bütünün bir parçası olup diğer iki alanda (işsizlik sigortası ve iş aracılığı konularında) takviye edilmedikçe, eksik kalmaya mahkûm-

Nitekim, iş güvencesini sağlamada yöntem, salt fesih hakkını işverenden almak ve idari izin ya da yargıç denetimi gibi dıştan yapılacak müdahalelere bağlı tutmak yerine işsiz kalma tehlikesine karşı işçiye ekonomik güvence sağlanması olmalıdır. Bunu sağlayacak olan da esas olarak işsizlik sigortası ile iş aracılığı kurumlarıdır. Çünkü işten çıkarmaya gereksinimi olan işveren, ne yapılırsa yapılsın, işçiyi işten atmanın bir yolunu bulmaya kendini zorunlu hissedebilir.

26.1.1992
Cumhurbaşkanı